

סיפר ה"שואל ומשיב": "בשבת קודש פרשת ויקהל פקודי" בשנת תר"ו, העלו אותי לתורה, ללוי. בשל הקריאה הארוכה של הלוי, שהיא שישים פסוקים, התבלבל בעל הקורא וסיים שלא במקום הנכון, ב'חמישי', כשהפרשיות נפרדות, במקום ב'שישי'. **נטלתי את המפה** לנשק כמנהגנו, ורציתי לברך, בינתיים החלו קריאות וגערות מכל עבר לחון, שימשיך בקריאתו. **הסתפקתי** אולי צריך אני לברך שוב ברכת "אשר בחר", על הקריאה שיקראו מכאן ואילך. דלכאורה כיון שהקריאה נגמרה ורציתי להסתלק, הוי כ"הב לן ונברין" שמברך מחדש. אמנם נראה שאין זה נקרא סילוק, כיון שרק חשבתי על כך ולא הוצאתי מפי".

למעשה חידש ה"שואל ומשיב" שאין לנו ענין בכוונת העולה לתורה אלא בדעתו של בעל הקורא, ופה רצה לקרוא כהוגן, רק טעה וסבר שהוא עומד כבר ב'שישי', כשלמעשה היה רק ב'חמישי', על כן מוטב שלא לברך. (שו"ת "שואל ומשיב" מ"ש כ"ט, ועיי"ש)

השבת חל יום הזכרון של גדולי המשיבים בדורו, גאון ישראל רבי יוסף שאול הלוי נתנוון, ה"שואל ומשיב", כ"ז אדר תרל"ה

הגאון בעל ה"שואל ומשיב" הגיע לביקור בעיר קראקא, והתאכסן בבית תלמידו, הגאון רבי אלכסנדר שמלקיש. בל"ג בעומר בא לבקרו דיין העיר, הגאון רבי אברהם ינובר ושוחחו בלימוד. בין הדברים אמר רבי אלכסנדר ל"שואל ומשיב": "הרי היום הוא ל"ג בעומר, יאמר נא הרב דברים לכבוד יום ההילולא". **פנה ה"שואל ומשיב"** לדיין העיר ואמר: "נו ר' אברהם, כמה פעמים והיכן מוזכרים בש"ס אביי ורבא?"

החל רבי אברהם למנות, ורבינו מטה את ראשו ומקשיב בשקט. **פתע הרים ה"שואל ומשיב"** את ראשו ואמר: "נו, הרי היום ל"ג בעומר, ר' אברימל, עד המקום בו הגעתם החסרתם ל"ג פעמים את אביי ורבא!" (לוח "דבר בעת" ל"ג בעומר - מפי הרה"ח רבי שבתי פרוקל)

כמה פעמים מוזכר בפקודי ויעש - ככל אשר ציוה ה'?" י"ט פעמים! (כנה"ט)

ובענינים אלו נביא את שארע בשבת שעברה בבני ברק

בבית כנסת חשוב, אחר קריאת התורה ניגש לפתע אחד המתפללים, ת"ח נכבד לבימה ואמר את ה'חצי קדיש'. התפלאו המתפללים 'מה פתאום הוא ניגש, הרי אינו יתום, הוא אינו 'בעל קורא'?'...

כאשר המשיך ואמר 'תתקבל צלותהון' גברה תדהמתם כפליים, ומכל עבר החלו להשמע קריאות: 'נו... או... נו... מה זאת?!

נתברר כי הוא היה החזן בתפילת שחרית ובקדיש אחר שמונה עשרה שכח להזכיר 'תתקבל'. מספר מתפללים שהבחינו בזה ניגשו לרב בית הכנסת, גאון מפורסם ושאלוהו מה לעשות. הרב פסק שיאמר את הקדיש אחר קריאת התורה. ונפתרה התעלומה...

(נר לשולחן שבת" יש"כ להרה"ג מ"ב)

"וכל אשה חכמת לב בידיה טו" (ל"ב כ"ה)

האם יש לאישה טביעות עין על בגדי בעלה המת, להתייר להנשא?

אף שגם לעם הארץ יש טביעות עין, אך מכל מקום מחזירים אבידה רק בסימנים, שחוששים שמשקר, אם כן כל שכן יש לחשוש באשת מת, ואף שלא חוששים שתשקר בכוונה, מכל מקום יש לחשוש, כיון שרואה בבגד סימנים כפי שהיו בבגדי בעלה, מדמה וחושבת שזה בעלה.

(שו"ת "שואל ומשיב" ח"א קפ"ו ועוד)

ורבים סוברים שיש לה טביעות עין ונאמנות, כמו שנאמנת לומר 'מת בעלי'. ואף שבתחילה לא אמרה את הסימן ורק אחרי שנמצא הסימן בבגד אמרה כן. (שו"ת מהר"ם שיק מ"א, "בית שלמה" מ"ג ועוד)

הרב מטשיבין כבר בהיותו ילד היה דורש בשבת בכל הסעודות דבר תורה. את דבר התורה היה מלמדו אחיו הגדול, רבי נחום.

לשבת פרשת ויקהל, הגיע לעירם שליחו של הגאון רבי יצחק שמלקיש, רבה של למברג, ה"בית יצחק", ורבי נחום היה טרוד מסביבו. בעריש הקטן נגרר אחרי רבי נחום כל השבת, אולי היה לו זמן ללמדו "תורה", ולא נמצא הזמן לכך.

בשבת בבוקר, נחלקו הגבאים באיזו עליה מתאים לכבד את האורח החשוב, "שלישי" או "שישי", בית הכנסת התפלג לשני מחנות, והחלה סערה - 'ששון ושמחה', ריב ומדון...

בסעודה שלישית נעמד לפתע בעריש הקטן, והחל לדרוש: "ויקהל משה את כל עדת ישראל - ויאמר" כשכל עדת ישראל מאוחדת אפשר לומר תורה, אבל כשיש מחלוקת 'שלישי' או 'שישי', בשבת כזו אי אפשר להגיד תורה...

כשחזר האורח ללמברג סיפר זאת לרבו. כתב ה"בית יצחק" ל"כוכב מיעקב", אביו של בעריש: "מובטחני שבנך יהא גדול בישראל!" כשבעריש חזר מהחיידה, הראה לו אביו את המכתב...

(משמור הרש"ם" עמ' ק"ג)

לקהל קוראי העלון היקרים: ה"נר" יוצא לבין הזמנים.

עקב העלויות הגבוהות של הדפסת העלון, 8500 עלונים מדי

שבוע נאלץ לצמצם את כמות העלונים המודפסים.

ניתן לקבל את העלון במייל, ולהדפיסו לטובת מתפללי בית הכנסת.

הכתובת היא: ner4499@gmail.com

חסד עשה עמי הקב"ה, בדרכי השבוע בבית המדרש צד את עיני הספר "מטה משה" מונח על סטנדר, כדרכי לא התאפקתי... עלעלתי בו ונצנץ רעיון.

"ועשית כיוור נחושת - וישם את הכיוור ויתן שמה מים לרחצה". (ב"ל)

מפני מה עשו את הכיוור מנחושת?

בהלכות פסח כתב ה"מטה משה": שמעתי שר"י הלבן לא היה מניח ללוש בפסח במים שהיו בכלי נחושת, לפי שהנחושת מחמם. ושמעתי שהיה מעשה ואסרוהו רבנים. ויש קצת ראייה מהגמ' (רש"י חולין נה): 'שחימי של נחושת אינם מצננות כל כך'. (תקמ"ח) **הפוסקים הביאו הלכה זו וכתבו כי לכתחילה אין לשאוב ולהלין בכלי נחושת, כי המים אינם מצטננים, אמנם נוהגים ללוש בהם.** (עיין מג"א תנ"ה ט', "חק יעקב", משנ"ב שם כ"ה)

הרי לנו עוד סיבה מפני מה הכיוור היה נחושת - אהבתו ודאגתו של הקב"ה לעובדיו, כהניו, שהמים יהיו חמימים! (נר לשולחן שבת)

דעת רבינו לא היתה נוחה מאלו ההולכים ברשות הרבים בשבת לבושים בטלית כאשר מצויים שם גויים רבים עוברים ושבים.

צריכים לזכור שאנחנו עדיין נמצאים בגלות בין הגויים, ולא להלך ברחוב כאילו אנו בעלי בתים פה! (במחיצת רבינו)

כשהיה רבי יעקב שולח מכתב מעבר לים על ידי תלמיד, לא היה מדביק את המעטפה אלא משאירה פתוחה.

וטעמו מכיון שהלה צריך לעבור דרך ביקורת המכס, לא רצה שיפול עליו חשד כאילו הוא מבריה או מעלים איזה דבר. (שם)

לעזור בצרכי הבית, כגון להוציא אשפה, או להכין את הילדים קודם התפילה מותר, שזה גמילות חסד עם בני ביתו והווי חפצי שמים שמותר.

(אמת ליעקב" או"ח פ"ט ג')

'יש לעמוד מפני עושי מצוה.' (טור י"ד שס"א) בעבר מאד נזהרו בזה, ומטעם זה נהיה המנהג לעמוד כשאומרים "ויברך דוד", משום שהיו נותנים צדקה, והקהל היו עומדים כולם, מפני שיש לעמוד לפני עושי מצוה. ומטעם זה נהגו לעמוד בעת החופה. (שם סי' נ"א)

"ויעשו את אבני השהם" (ל"ט ו') **"והטור הרביעי תרשיש שהם"** (שם י"ג) הג"ר **ראובן אליצור** רחש כבוד לכל אדם. כשהמתין פעם לבדיקה לפני ניתוח עיניים ראה את הרופא, ד"ר בורלא עומד בפרוזדור ומדבר עם האחות. ניגש וביקש לומר דבר מה. **הרופא במבט מתנשא** שאלו בקיצור "מה הענין". רבי ראובן הגיב: "ד"ר בורלא, האם ידוע לך מה פירוש המילה בורלא?" 'לא', השיב הד"ר המופתע...

הכריז רבי ראובן לאזני הממתנינים: "בורלא, זו אבן יקרה!" ושלף ממעילו חומש, פתחו וקרא: "תרשיש ושהם וישפה", מתרגם אונקלוס "בורלא".

הרופא ההמום נעצר, כמו שכח לרגע את מעמדו ונהנה מהמחמאה, והכריז: סבאלה, עשית לי את היום! אתה ראשון בתור! כולם מסכימים?"

כולם מסכימים בודאי, הכל כדאי תמורת מצב רוחו הטוב של הרופא. רבי ראובן מסכים מסיבה שונה - הוא הגיע ראשון, מוקדם בבוקר... (דגל מחנה ראובן עמ' ש')

נוסים בלימוד נפלא, מענינא דזמנא

כשהיה הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ בוחן את התלמידים בישיבה, ראו הבדל גדול בין המבחנים. המבחנים באמצע הזמן היו קשים, ואילו המבחן בסוף הזמן היה בצורה יותר קלה.

ואמר רבינו שהסיבה לכך היא כי בתוך הזמן יש ענין לזרז את התלמידים ללמוד. אבל בסוף הזמן צריך לראות שהתלמיד יצא מרוצה ושמוח, כדי שבסיעתא דשמיא יתחיל את הזמן הבא עם חשק ורצון, ולכן גם כשהתלמיד לא ידע, היה רבינו מסייע בידו לענות כדי שיצא בתחושה והרגשה טובה! (דובב שפתיים" גליון 61)

השבוע יחול יום הזכרון לפאר הדור, "חכימא דיהודאי" הגאון רבי יעקב קמינצקי, ראש ישיבת "תורה ודעת", כ"ט אדר תשמ"ו

"וימלא אותו רוח אלוקים בחכמה בתבונה ובעת" (ל"ה ל"א)

סיפר הגאון רבי יעקב קמינצקי לתלמידיו: "בהיותי רב בטורונטו נכנסתי לבקר את אחד מבני הקהילה שהיה חולה במצב קשה. האחות עמדה להזריק לו זריקת אינסולין. הוריתי לה שלא לעשות זאת. מאוחר יותר אמר הרופא כי אילו קיבל את הזריקה באותה שעה היה נפטר מיד".

השומעים השתאו ושאלוהו כיצד ידע כי היה אסור לו לחולה לקבל זריקה? "פשוט מאד", השיב להם רבי יעקב: "הבחנתי שהוא בגדר 'גוסס', וההלכה אומרת שאין לגעת בגוסס - אם אתה שומע בקול התורה אתה הופך לבעל מופת!" (רבי יעקב)

רבי יעקב השקיע את כוחותיו וחכמתו בחינוך התלמידים. לדוגמא הזכיר את המנהג הנפוץ להסתער על ספר התורה ולנשקו. לעצמו המנהג ראוי לשבח, אולם כאשר דוחף אדם את חברו הופכת המצוה לעבירה. אין די בכוונות טובות, התורה דורשת מאיתנו לשקול את תוצאות מעשינו. (שם)

בוקר אחד באמצע הסדר פרצה אש באחד מחדרי הישיבה. פעמון האזעקה צלצל וכולם נחפזו לצאת מהבנין. גם רבינו עמד בחוץ בין התלמידים וראינו אותו בוכה בפומבי בכי עז על ביטול התורה של מאות לומדים - רמ"ם ותלמידים.

בכייה זו עשתה רושם עצום על התלמידים שעמדו מסביב יותר מכמה וכמה דרשות. (במחיצת רבינו)

כשעזב את חדר השירותים בביתו נהג רבינו להשאיר את הדלת פתוחה מעט.

לתמיהת תלמידיו השיב רבינו שזו משנה מפורשת (תמיד 10) 'ובית הכסא של כבוד היה שם ... וזה היה כבודו - שאם מצא את הדלת פתוחה ידע שהחדר פנוי ונכנס לעשות צרכיו, ואם היתה הדלת סגורה, הבין שיש בו אדם ואין להכנס אליו. (שם)